AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2016 / 34 • Haziran

ALMANYA FEDERAL MECLİSİ'NİN TÜRKİYE'YE VE TÜRK HALKINA YÖNELİK DOSTÇA OLMAYAN KARARI

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

Almanya Federal Meclisi, 2 Haziran 2016 tarihinde Ermeni anlatısını benimseyen ve 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendiren bir karar tasarısını kabul etmiştir.

1915 olaylarına ilişkin tek yanlı ve tarihi gerçekleri çarpıtan Ermeni anlatısını yansıtan karar, Türk halkına soykırım suçunu yüklemeyi amaç edinmektedir. Bu taraflı, yanıltıcı ve dostça olmayan yaklaşımın yanında, kararda 1915-1916 döneminde diğer Hristiyan azınlıklara da yönelik soykırım yapıldığı iddiası ortaya atılıp dini dayanışma unsuru kullanılmıştır. Bunların ötesinde, Almanyadaki okul, üniversite ve siyaset eğitiminin içerisinde müfredat ve ders kitaplarına Ermenilerin yok edilişinin de dahil edilmesi yönünde eyaletlere çok yanlış, nefret söyleminin kurumsallaşmasına yönelik bir çağrı yapılmaktadır.[1]

Almanların bu konuya ilgisi yeni değildir. Almanya Federal Meclisi aynı doğrultuda, içerisinde soykırım kelimesinin kullanılmadığı, ancak Türkiyeyi suçlayan bir kararı daha önce 2005 yılında kabul etmiştir. Özellikle 1915 olaylarının 100. yılı olması sebebiyle geçtiğimiz sene ve bu yılın başlarında da 1915 olaylarına ilişkin soykırım lafının geçtiği çeşitli tasarılar birkaç defa Federal Meclisinin gündemine gelmiş, ancak konjonktürel nedenlerle ertelenmiştir. Soykırım ifadesinin geçtiği bu yeni karar, 2005 yılındaki kararın hem kapsam hem uygulama yönüyle çok ilerisine geçmiştir.

Tabii, 2005 yılından bu yana 1915 olaylarına ilişkin bu tür kararların yanlış olduğunu ortaya koyan hukuk alanında önemli gelişmeler olmuştur. Bu noktada, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Büyük Dairesinin Perinçek-İsviçre davasıyla ilgili kararı ve Fransa Anayasa Konseyinin Holokostun inkârını cezalandıran Gayssot Yasasına ilişkin kararına dikkat çekmek gerekir. Bu iki karar, hukuki ve tarihsel açıdan saptanmış bir gerçek olan Holokostun aksine, 1915 olaylarının meşru bir tartışma konusu olduğunu ortaya koymuş ve bir fiilin soykırım olup olmadığının ancak yetkili bir uluslararası mahkeme tarafından hükme bağlanabileceğini teyit etmiştir.

Ayrıca, Avrupa Birliği Adalet Divanının 2003 yılında aldığı karar da (*G. Krikorian and Others v Parliament, Council and Commission*) önemlidir.[2] Bu karar, parlamentoların aldıkları kararların hukuki bir sonuç doğurmayan siyasi nitelikli beyanlar olduğunu teyit etmiştir.

Dolayısıyla, geçmişinde soykırım suçu işleyen bir ülke olan Almanyanın bu noktaları çok iyi bildiği şüphesizdir. Bununla birlikte, Alman Meclisinin bu kararı alarak Türkiyeyi rahatsız etmeye çalıştığı açıktır. Yapıcı yönü olmayan bu karar, Türkiyeyi karşıya alan, tahrik edici bir karar nitelik taşımaktadır. Bu kararın alınmasında Türkiyeye yönelik siyasi düşüncelerin neden olduğu, mevcut konjonktür içinde çok daha açık görülmektedir. Karar lehine oy veren parlamenterlerin Türkiyeye yönelik olumsuz düşünceleri sebebiyle, 1915 olayları gibi hukuken ve tarihsel olarak tartışmalı bir konuyu kullanarak kendi çaplarında Türkiyeyi cezalandıracaklarını düşündükleri anlaşılmaktadır.[3]

Genel olarak, Almanyada aşırı sağ görüşlerin, Nazi hayranlığının, İslam ve Türk karşıtlığının yükselişte olduğunu belirtmek gerekir. Bu çerçevede, Almanyada, özellikle Alman basınında son dönemde Türkiye ve Türk hükümeti aleyhine yayınların arttığı görülmektedir. Bununla bağlantılı olarak, Almanyadaki Türklerin, kararın mecliste görüşülmeden önce basında Türk tezlerini savunan yayınlar, ilanlar yapmalarının çeşitli Alman basın kuruluşları tarafından engellendiği de duyulmuştur.

Konunun kara mizah yönüne gelince, kararda Türk-Ermeni diyaloğundan ve Almanyanın arabuluculuğundan bahsedilmekte, kararın amacının Türk-Ermeni ilişkilerinin onarılması olduğu belirtilmektedir. Ancak bu tür tek yanlı, adil olmayan, Türk ve Türkiye karşıtlığı kokan bir kararla Türk-Ermeni ilişkilerinin onarılması beklemek anlamsızdır.

Karar lehine oy verenler Türkiyeye yönelik dostça olmayan bir tavır sergilemiştir. Ayrıca, Almanyadaki Türkleri rencide edici, onların daha da ayrımcılığa tabii tutulmasını sağlayacak bir karara imza atmışlardır. Bununla birlikte, başbakan, başbakan yardımcısı ve dışişleri bakanı gibi üst düzey hükümet temsilcilerinin oylamada hazır bulunmaması da dikkat çekici bir ayrıntıdır. Bu da Alman hükümetinin oylamada karar lehine oy veren parlamenterlerle aynı görüşte olmadığının bir işareti sayılabilir.

Almanya, ekonomik, siyasi, kültürel ve askeri alanda Türkiyenin önemli bir müttefikidir. Daha da önemlisi, Almanyada 3 milyonu aşkın Türk kökenli insan yaşamaktadır. Dolayısıyla, iki ülke arası ilişkiler büyük bir darbe alsa da devam edecektir. Bununla birlikte, bu karar Türkiye-Almanya ilişkilerinde kara bir leke olarak kalacak ve Türkiyenin Almanyayla ilişkilerini gözden geçirmesine sebep olacaktır. 2016 yılında, aksi yönde mahkeme kararlarının varlığına ve her geçen gün Ermeni tezlerini çürüten tarihi verilerin ortaya çıkmasına rağmen bu kararın alınmasını mazur gösterebilecek bir durum sözkonusu değildir.

Bu noktada, Alman Federal Meclisinin aldığı bu kararın ardından, bu karara karşı Almanyada yargı yoluna başvurulması, yapılması gereken asgari ve en güçlü tepki olacaktır. Bu çerçevede, kararın en üst düzey Alman mahkemelerine götürülmesi, buradan bir sonuç alınamazsa AİHMe kadar gidilmesi gerekmektedir. Bu yüzden, özellikle Almanyadaki Türklere ve Türk kökenli Alman vatandaşlarına büyük bir görev düşmektedir.

* *Fotoğrafın kaynağı: DW.com*

[1] Almanya Federal Meclisinin aldığı kararın aslı için bkz: http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/18/086/1808613.pdf ; Kararın ingilizce tercümesi için bkz: http://groong.usc.edu/news/msg576684.html

[2] Sözkonusu karar için bkz. http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=48869&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=153395

[3]Mehmet Oğuzhan Tulun, Bir Cezalandirma Yöntemi Olarak Soykirim Suçlamasi, *AVİM*, http://avim.org.tr/tr/Yorum/BIR-CEZALANDIRMA-YONTEMI-OLARAK-SOYKIRIM-SUCLAMASI

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "ALMANYA FEDERAL MECLİSİ'NİN TÜRKİYE'YE VE TÜRK HALKINA YÖNELİK DOSTÇA OLMAYAN KARARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 34. Haziran 14. Erişim Kasım 11, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/ALMANYA-FEDERAL-MECLISI-NIN-TURKIYE-YE-VE-TURK-HALKINA-YONELIK-DOSTCA-OLMAYAN-KARARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır